

رام - ۲۴ خرداد

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیت و چهارم خرداد

این روز به نسبت پرماجرا و غنی از رخدادهای ریز و درشت بوده است. روز یکشنبه ۲۴ خرداد سال ۸۰۲ خورشیدی ابو عبدالله شرف الدین مقداد بن عبدالله بن محمد حلی سیوری معروف به فاضل مقداد و فاضل سیوری، فقیه، متکلم، محقق، جامع معقول و منقول درگذشت. در همین روز به سال ۱۲۰۰ بادی هفتم شاه سنار تسلیم قوای عثمانی شد و با ملحق شدن سرزمین اش به قلمرو سلطان اسماعیل پاشا قلمرو مستقل سودان از میان رفت. در همین روز به سال ۱۲۸۷ بازار بوشهر همزمان با سایر نقاط کشور برای مبارزه با محمد علی شاه تعطیل شد و تا ده روز بعد هم تعطیل ماند. در همین روز (۱۲۹۹) میرزا کوچک خان که با قوایش به رشت رسیده بود شش ساعت با قوای قزاق مستقر در شهر مذاکره کرد تا قانع شان کند شهر را بدون مقاومت به او تسلیم کنند، اما ایشان از این کار سر باز زدند.

در باقی جاهای دنیا این روز با حمله‌های اشغالگرانه‌ی پیاپی مصادف بوده است. یکی شان که بدفرجام هم از آب درآمد، به سال ۶۶۴ رخ داد و این زمانی بود که نیروهای ویتنامی در نبرد چونگ دونگ ناوگان مهاجم مغول را از بین بردند. تهاجم‌های بعدی بیشتر به کام اشغالگران پایان یافت. در ۱۲۰۹ سی و چهار هزار سرباز فرانسوی به الجزایر حمله کردند و به این ترتیب استعمار فرانسویان در الجزایر آغاز شد، در ۱۲۷۹ آمریکا هاوایی را به قلمرو خود منضم ساخت، در ۱۳۱۹ قوای آلمان نازی وارد پاریس شدند و در همین روز روسیه‌ی شوروی لیتوانی را به خاک خود منضم ساخت. بلشویک‌های شوروی تنها به اشغال کشورهای بالتیک بسنده نکردند و در

۲۴ خرداد ۱۳۲۰ نخستین موج از مهاجرت اجباری و نسل‌کشی مردم استونی، لیتوانی و لاتویا را آغاز کردند. کمترین تخمین‌ها نشان می‌دهد که صد و پنجاه هزار نفر از مردم این کشورها به اردوگاه‌های کار یا اردوگاه‌های دور افتاده فرستاده شدند که شمار زیادی‌شان کشته شدند.

کوچاندن اجباری مردم بالتیک به دست بلشویک‌ها

بادی هفتم شاه سنار

این روز در ضمن با تاسیس نهادهایی اجتماعی هم مصادف است. در ۵۳۷ شهر مونیخ توسط هنری شیر در کرانه‌ی رود ایسار بنیان نهاده شد، در ۱۱۵۴ کنگره‌ی آمریکا فرمان تشکیل ارتش قاره‌ای را داد و این به معنای تاسیس نهاد ارتش در آمریکاست، و دو سال بعد در همین روز (۱۱۵۶) کنگره تصویب کرد که پرچم آمریکا از خطوط راه‌راه و ستاره‌هایی به شمار ایالتها تشکیل شود. هفت دهه بعد در ۱۲۲۵ آنگلوساکسونهای مقیم کالیفرنیا زیر پرچم خرس‌نشان گرد آمدند و در برابر دولت اسپانیایی مکزیکو سر به شورش برداشتند و تاسیس جمهوری کالیفرنیا را اعلام کردند.

آزادی‌هایی قانونی نیز در این روز رخ نموده که از میانش می‌توان به این موارد اشاره کرد: در ۱۲۵۱ اتحادیه‌های بازرگانی در کانادا قانونی شدند، در ۱۲۸۶ نروژ به زنان حق رای داد، و در ۱۳۱۶ مجلس نمایندگان آمریکا قانونی برای مالیات گرفتن از واردات حشیش تصویب کرد! در ۱۳۴۵ هم واتیکان اعلام کرد فهرست کتابهای ممنوعه‌اش «*Index Librorum Prohibitorum*» باطل می‌شود. این فهرست طی قانون منع انتشار و خواندن برخی از کتابها در سال ۹۳۶ شکل گرفته بود و حدود چهارصد سال تداوم داشت.

منوریل هتل دیسنی (بالا)، جلد کتابچه‌ی کتب ممنوعه‌ی واتیکان (میان)، و معجون ابداعی

عالیجناب کریگ! (چپ)

۲۴ خرداد با نوآوری‌های فنی و اجتماعی ماندگاری هم پیوند خورده است. در ۱۱۶۸ کشیشی به نام عالیجناب الیجاه کریگ برای نخستین بار از تخمیر ذرت و یسکی تولید کرد. او به خاطر آن که مقیم شهر بوربون در کنتاکی بود این مشروب تازه را بوربون نامید. در ۱۲۰۱ چارلز بابیج در مقاله‌ای که به انجمن سلطنتی اخترشناسی ارائه کرد، ماشین حساب اختراعی‌اش را معرفی کرد. در ۱۳۲۸ یک میمون رزوس به نام آلبرت دوم (!) در یک

موشک آلمانی وی-۲ تا ارتفاع ۱۳۴ کیلومتری زمین سفر کرد و نخستین میمون فضانورد جهان شد، در ۱۳۳۸ هم اولین خط راه‌آهن مونوریل نیمکره‌ی غربی در دیسنی‌لند کالیفرنیا راه‌اندازی شد.

در میان زادگان این روز به نامهای مشهوری مانند آندری مارکوف ریاضیدان روس (۱۲۳۷)، آلویس آلزایمر روانپزشک و کاشف بیماری آلزایمر (۱۲۴۳)، ارنستو چه گوارا (۱۳۰۷)، و دونالد ترامپ (۱۳۲۵) بر می‌خوریم!

در گذشتگان نامدار این روز هم عبارتند از امام ابوحنیفه (۱۴۶)، متودیوس سراسقف قسطنطنیه (۲۲۶)، جایکومو لئوپاردی فیلسوف و شاعر ایتالیایی (۱۲۱۶)، ادوارد فیتزجرالد منتقد و ادیب انگلیسی (۱۲۶۲)، ماکس وبر (۱۲۹۹) و گراهام چستر تون ادیب و داستان‌نویس انگلیسی (۱۳۱۵).

آلویس آلزایمر

ارنستو چه گوارا

ماکس وبر